

Energi-,
Forsynings- og
Klimaministeriet

Komiténnotat til EU-specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik

Dato
05. december 2018

Kommissionens forordningsforslag i henhold til Europa Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastsættelse af krav til miljøvenligt design af lyskilder og styreanordninger og ophævelse af (EF)244/2009, (EF) 245/2009 og (EU)1194/2012.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til forordning om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF for så vidt angår krav til lyskilder og styreanordninger og ophævelse af Kommissionens forordninger (EF)244/2009, (EF) 245/2009 og (EU)1194/2012 (komitesag). Forslaget regulerer energieffektivitetskrav, ressourceeffektivitetskrav samt informationskrav vedr. energi- og miljøforhold for lyskilder og separate styreanordninger.

Forslaget er sat til afstemning på et møde i Den Regulerende Komite for Ecodesign den 17. december 2018. Forslaget vurderes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser og ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser i form af tab af elafgiftsprovenu samt tab af punktafgift for lyskilder. Forslaget er en del af en større pakke på 10 gennemførelsesretsakter for miljøvenligt design og 6 delegerede retsakter for energimærkning der i alt er beregnet til at have statsfinansielle konsekvenser i form af tabt afgiftsprovenu på 300-400 mio. kr. om året fra 2030, hvor effektivitetskravene er fuldt udrullet.

Regeringen agter at stemme for forslaget.

1. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 16. november 2018 fremsendt forslag til en ecodesign-forordning for *Lyskilder og styreanordninger*.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125 (EU) om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter – det såkaldte Ecodesigndirektiv.

Forslaget skal behandles efter forskriftsproceduren med kontrol, jf. artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF. Det forventes, at forslaget bliver sat til afstemning på den Regulerende Komité for Ecodesign møde den 17. december 2018.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget i komitéen, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig imod inden for tidsfristen.

2. Formål og indhold

Ecodesigndirektivet med tilhørende produktforordninger er et vigtigt redskab til at opnå energieffektivisering samt til at mindske den miljømæssige påvirkning af produkter og apparater på det europæiske marked.

Belysningsprodukter har været under ecodesign regulering siden 2009. Den nuværende regulering er delt på tre forordninger opdelt efter bl.a. belysningsteknologi, styring, og type af lyskilder (f.eks. retningsbestemte lyskilder/ikke retningsbestemte);

- (EF)244/2009 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF for så vidt angår krav til miljøvenligt design af ikke-retningsbestemte lyskilder i boliger, med ændringer,
- (EF) 245/2009 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF i forbindelse med miljøvenligt design af lysstofrør uden indbygget forkobling og højtryksdamplamper samt forkoblinger og armaturer hertil, og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/55/EF, med ændringer,
- (EU)1194/2012 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF for så vidt angår krav til miljøvenligt design af retningsbestemte lyskilder, LED-lyskilder og dertil hørende udstyr, med ændringer.

Opdelingen på flere forordninger er blandt andet sket som en følge af den store teknologiske udvikling inden for belysningsprodukter. Dette har ifølge Kommissionen imidlertid gjort det svært for industrien at have et overblik over gældende krav. Med det nuværende forslag fra Kommissionen samles de tre belysningsforordninger, med ændringsforordninger, i én samlet forordning for lyskilder.

Revisionen af den gældende regulering skal ifølge Kommissionen sikre fortsat udvikling af produktområdet både med hensyn til energiforbrug, belysningskvalitet og miljømæssige forhold, og dermed muligheden for fortsat at høste omkostningseffektive energibesparelser til gavn for europæiske forbrugere og bidrage til opfyldelse af EU's energi- og klimamål.

Foreslåede krav

Forslaget indeholder en række nye krav, der skal understøtte en øget energi- og ressourceeffektivitet. De væsentligste elementer i forordningsforslaget er:

- En simplificering af reguleringen, hvor energikrav til lyskilder og styreanordninger samles i én forordning, med ensartede krav til alle typer af lyskilder.
- Styrket mulighed for effektiv markedsovervågning og overholdelse af krav, ved at forbedre definitioner for reglernes anvendelse og omfang, samt en reduktion af antal produktexemplarer til test, og afkorting af varigheden af test.
- Understregning af at produkter ikke må designes således at de ved test giver et bedre resultat end ved almindelig brug. En stramning af krav der reflekterer den teknologiske udvikling.
- En klar definition af krav til lyskilder indeholdt i andre produkter, fx. reoler, spejle, og hvordan disse skal kunne udtages af produktet for verifikation. Samt retningslinjer for hvis lyskilde ikke kan afmonteres, og hele produktet derfor må betragtes som en lyskilde.
- En ensretning for brug af tolerancer, så lyskilder nu vil følge samme regler for indregning af tolerancer som for de øvrige produktgrupper omfattet af ecodesign- og energimærkningsregler jf. forordning (EU) 2016/2282¹.

Desuden indføres der en række funktions- og kvalitetskrav til lyskilder, herunder krav til farvegengivelse, opretholdelse af lysudbytte over levetid, levetid, samt begrænsning af flimmer og stroboskopeffekt.

De væsentligste *miljømæssige påvirkninger* fra lyskilder og separate styreanordninger er ifølge Kommissionen deres elforbrug under drift. Reguleringen søger derfor at opstille regler, der både kan sikre, at produkter i videst muligt omfang skal skilles ad for fremtidig reparation og genanvendelse af materialer, på en sådan måde at design af f.eks. belysningsarmaturer ikke begrænses.

Ikrafttræden af krav og revision

I Kommissionens endelig forslag er forordningens krav sat til at træde i kraft den 1. september 2021. Dette er et år senere end forordningsforslaget, som senest er drøftet med medlemslandene.

Ikrafttræden af kravene vil betyde en stramning i forhold til de gældende krav for de fleste omfattede produkter. Pga. den store teknologiske udvikling på området er der

¹ KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2016/2282 af 30. november 2016 om ændring af forordning (EF) nr. 1275/2008, (EF) nr. 107/2009, (EF) nr. 278/2009, (EF) nr. 640/2009, (EF) nr. 641/2009, (EF) nr. 642/2009, (EF) nr. 643/2009, (EU) nr. 1015/2010, (EU) nr. 1016/2010, (EU) nr. 327/2011, (EU) nr. 206/2012, (EU) nr. 547/2012, (EU) nr. 932/2012, (EU) nr. 617/2013, (EU) nr. 666/2013, (EU) nr. 813/2013, (EU) nr. 814/2013, (EU) nr. 66/2014, (EU) nr. 548/2014, (EU) nr. 1253/2014, (EU) 2015/1095, (EU) 2015/1185, (EU) 2015/1188, (EU) 2015/1189 og (EU) 2016/2281 vedrørende brug af tolerancer i verifikationsprocedurer

ikke indsat yderligere krav-trin ind i reguleringen, dette vil indgå i en fremtidig revision af reguleringen.

Forordningen vil blive revideret senest fem år efter kravenes ikrafttræden. I den fremtidige revision vil der udover energieffektivitetskrav blive fokuseret særligt på cirkulær økonomi, herunder muligheder for adskillelseskrav til produkter.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil i overensstemmelse med den gældende komitéprocedure udtale sig efter, at den Regulerende komité for ecodesign har behandlet forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Idet forslaget er en gennemførelsesforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt, er det regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Ecodesigndirektivet er gennemført i dansk ret i lovbekendtgørelse 1068 af 15. september 2010, bekendtgørelse af lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter, og bekendtgørelse 1274 af 19. november 2010, om miljøvenligt design af energirelaterede produkter.

6. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen har direkte juridisk virkning og skal ikke implementeres i dansk lovgivning. En vedtagelse af forslaget har derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes at have statsfinansielle konsekvenser i form af reduceret provenu af elafgifter. Provenueffekten vil være stigende fra 2021 som følge af de skærpede energikrav og forventes at være på 60-80 mio. kr. årligt i 2030, hvor forslaget vil være fuldt implementeret.

Desuden er glødepærer og damplygter (omfatter også lysrør) omfattet af punktafgifter, som går til staten. Hvor glødepærer for størstedelen allerede er udfaset som følge af eksisterende ecodesign regulering, udfases en del lysstofrør som følge af dette forordningsforslag. Dette vil resultere i et fald af punktafgifter. Punktafgifter fra

lysstofrør er samlet på ca. 18 mio. kr. årligt jf. SKAT. Der er kun tale om en udfasning af enkelte typer af lysstofrør, hvorfor tabet ikke vil være i størrelsesordenen med det nuværende.

Forslaget er en del af en større pakke på 10 gennemførelsesretsakter for miljøvenligt design og 6 delegerede retsakter for energimærkning, hvor der er beregnet et reduceret afgiftsprodukt på 300-400 mio. kr. om året fra 2030, hvor effektivitetskravene er fuldt udrullet.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at have positive samfundsmæssige konsekvenser. Kommissionen vurderer, at forslaget i EU vil medføre en årlig besparelse på 41,9 TWh i endelige energiforbrug, samlet set for både ecodesign og energimærkningsregulering. Nedskalleret til danske forhold, og under hensynstagen til en forventet høj energieffektivitetsstandard af produkter i Danmark, svarer dette til 544 GWh årligt i 2030 sammenlagt i erhverv og husholdninger.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Den foreslåede regulering af lyskilder og separate styreanordninger (både ecodesign og energimærkning) estimeres af Kommissionen til alene at bidrage med 2,88 % af 2030 målet for endeligt energiforbrug og 1,34 % af målet om reduktion af drivhusgasser.

7. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsyning-, og Klimapolitik. Der er modtaget to eksterne høringssvar, som er summeret i det efterfølgende.

Det Danske Filminstitut (DFI)

DFI bifalder tiltaget, der er med til at nedbringe energiforbruget og bidrager til bæredygtighed og grøn omstilling.

Som statsinstitution på filmområdet, indgår Filminstituttet i et netværk (European Film Directors Agency – EFADs) bestående af tilsvarende statsinstitutioner fra de øvrige europæiske lande.

I EFADs-kredsen er man bekymret over den igangværende revision af forordningerne om belysningsprodukter og fremhæver fire områder, hvor der forsat kan være behov for definerings og undtagelse af produkter til filmområdet.

DFI fremhæver en stramning af standbykrav til 0,5 W kan sætte hindringer for brug i biografer, teatre m.fl. Samt at der er udfordringer med bredspektrede 'hvide lyskilder' til bestemte formål og lyskilder med farvejustering og definitionen af grønt lys, og at disse evt. bør undtages reguleringen. Desuden fremhæves en række lampefatninger som kun anvendes i film-, TV- og live-underholdningsbranchen, hvorfor disse evt. kunne undtages af reguleringen.

Miljøorganisationen VedvarendeEnergi (MVE)

MVE håber, at regeringen vil arbejde for bedre, mere forbrugervenlige og mere ambitiøse krav til både produkternes energieffektivitet og deres livscyklusmiljøbelastning, herunder at sikre holdbarhed, reparationsvenlighed m.m. MVE fremhæver særligt udfasningen af T8 lysstofrør og revision af tolerancer som positive og kommer dertil med en række konkrete tekniske ændringsforslag til den foreslåede regulering, bl.a. vedr. levetidstest af lyskilder, anvendelsesområdet af forordningen, som ønsket større, samt en stramning af krav til at produkter med integrerede lyskilder kan skilles af ikke blot under hensyntagen til markedstilsyn, men også af hensyn til reparationsmuligheder og genanvendelse.

8. Forhandlingssituationen

Der er ikke specifikt kendskab til andre landes holdninger til forslaget, men på baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes det, at et flertal af medlemslandene vil stemme for forslaget.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter forslaget, som er med til at sikre opfyldelsen af EU's energieffektiviseringsmål på 32,5 pct. i 2030, ift. det forventede elforbrug uden tiltag, som hele Folketinget har tilsluttet sig i Energiaftalen. Kommissionen har tidligere estimeret, at mærkning og energieffektivitetskrav til produkter vil levere mellem 40 og 50 pct. af EU's 2020 mål for energieffektivitet. Heraf leverer energieffektivitetskrav til produkter 85 pct., mens energimærkning bidrager med 15 pct.

Regeringen har også fokus på, at der udover ambitiøse energikrav til produkterne, også stilles ambitiøse kvalitetskrav til LED lyskilder.

Regeringen agter derfor at stemme for forslaget.

10. Indstillinger

Det indstilles, at Danmark stemmer for Kommissionens forslag.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.